

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ב אב תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים קב.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"א עד סעיף י"ג.
מוסר: נפוצות ישראל מתחילת פרק ב' עד "וכל דברינו".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יא 'בענין נתינת העצה' עד 'והנהגה עד הנה דברתי'.

הדף היומי בהלכה

באיזה אופן ניתן לערב מים קרים במים חמים בשבת?

המים הקרים לתוך המים החמים; ואין חשש אף לבישול בעת מגע המים אלו באלו, כיון שהם מתערבים מיד והמים החמים מתקררים ואינם מבשלים מאומה. ויש לשפוך את המים הקרים בבת אחת, כיון שאם ישפוך מעט מעט, כל כמות של שפיקה מתבשלת בפני עצמה בטרם ימשיך בשפיקת המים.
[שו"ע שיח, יב, משנ"ב עח, פב, פג ופד, וביה"ל ד"ה אבל]

מים חמים שביכלי ראשון, יש בכוחם לבשל מים קרים המתערבים בתוכם. ואיסור זה, הוא רק כאשר קיימת סבירות שהמים הקרים אכן יתחממו, וכגון שכמות המים הקרים קטנה מאוד ביחס לכמות המים החמים. אולם, אם אין סבירות שהמים הקרים יתחממו עד למידה שיהיה סולדת בו, וכגון שכמות המים הקרים גדולה ביחס לכמות המים החמים – מותר לערות את

הדף היומי בהלכה

האם מותר להעביר מאכל מוצק רותח לתוך מים שב'כלי שני'?

אולם, כשמערה מים חמים על מים קרים – אם כמות המים החמים קטנה ביחס לכמות המים הקרים, אין העירווי מבשל, כיון שהם מתערבים יחד לאלתר, והמים החמים מתקררים בטרם יבשלו מאומה. ובדומה לעירווי מכלי ראשון, יש לאסור העברת מאכל מוצק חם מכלי ראשון לתוך מים חמים שבכלי שני, כיון שהוא מבשל כדי קליפה מהמים.
[שו"ע שיח, יב, משנ"ב עח, פב ופג, שעה"צ קח, וביה"ל ד"ה והוא]

כפי שלמדנו, אסור לערות מים חמים, או נוזל אחר, מכלי ראשון על מאכל או משקה בלתי מבושלים, כיון שהעירווי מבשל 'כדי קליפה', דהיינו את השכבה החיצונית של המאכל. כשמערה מים חמים על מאכל מוצק, העירווי אסור אף אם כמות המים קטנה, וכמות התבשיל המוצק גדולה, כיון שהמים מבשלים את הקליפה במקום שבו הם פוגעים בתבשיל.

הדף היומי בהלכה

האם צריך לנגב את הכוס בשבת לפני מזיגת מים חמים?

ואם הטיפות שבכוס לא התבשלו מעולם, וכגון ששטף כוס במי ברז ונותר בה ממי השטיפה – דעת פוסקים רבים שחובה לנגבה לפני מזיגת מים חמים לתוכה; ורק כשנותרה לחות כלשהי בדפנות הכוס אין לחשוש לאיסור בישול. ויש אומרים כי די בניעור הכוס; ויש מהם שהחמיר לעצמו לנגב את הכוס.
[ביאורים ומוספים דרשו שיח, 95]

כוס שיש בה טיפות מועטות של מים שהתבשלו והתקררו – יש אומרים שמותר למזוג לתוכה מים חמים מכלי ראשון, על פי צירוף של שיטות שונות; ורק כשיש כמות משמעותית של מים, שנהנה ממנה ומחימומה, צריך לנגבה. אולם, יש אומרים שצריך לנגב את הכוס אף מטיפות מועטות; ויש מהם שכתב שבכלי שקשה לנגבו, כגון בקבוק, די בניעור הכלי.

לאחר 7 דקות הסתובב רבנו והחל לחזור לכיוון המכונית. בני לזוייתו פנו אליו ואמרו: "יש עוד זמן רב עד הדרשה, הבאנו כסא ואפשר לנוח קצת". אך רבנו השיב: "כבר יצאנו חובת ה'דאצ'ה'..."

כמה זמן שהה מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על שפת הים

גם כאן מסוגל להיות צונאמי בכל רגע, אך הקב"ה הוא שקבע לים גבול ואמר לו שלא יציף את העולם, והוא עושה דבר ה'... פלא פלאות". כך במשך שבע דקות המשיך ודיבר על פלאי הבריאה הללו, ועל השגחת ה' בעולם.

מיד לאחר מכן הסתובב רבנו והחל לחזור לכיוון המכונית. בני לזוייתו פנו אליו ואמרו: "יש עוד זמן רב עד הדרשה, הבאנו כסא ואפשר לנוח קצת". אך רבנו השיב: "כבר יצאנו חובת ה'דאצ'ה'. זה כבר מתחיל להיות יותר מדי עולם הזה... נחזור לאוטו".

לא הועילו כל השכנועים, ורבינו, נחוש בדעתו, המשיך להמתין בתוך הרכב.

(כאילו תערוג, מתוך ומתוק האור על מגילת אסתר)

בקיץ אחד הוזמן מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל למחנה בני תורה כדי לדרוש לפני הבחורים. תוך כדי הנסיעה בכביש החוף קיבלו הודעה שעל התכנית להתעכב מעט, כי הבחורים עדיין אינם מוכנים, ויש להמתין זמן מה. ההודעה נתקבלה כאשר מרן ומלווי היו באזור הקרוב לחוף הים והתעורר רעיון שזו הזדמנות להמתין תוך כדי ישיבה על שפת הים, כאשר שאיפת האויר הצח ודאי תועיל מאד לבריאותו של רבנו שכמעט ואינו יוצא מפתח ביתו.

וממחשבה למעשה עצרו בסמוך לים וסייעו למרן ללכת לכיוון הים. כאשר הגיעו לשפת הים בירך רבנו בכוונה גדולה ברכת עושה מעשה בראשית, התבונן ואמר: "חושבים אתם שצונאמי יכול לקרות רק במקומות רחוקים? לא ולא!

"שאלתי את מרן הגר"ח שוב: ואם יחזרו לביתם באוסטרליה ויבדקו את המזוזות וימצאו שהן כשרות, מה יעשו אז? אמר לי מרן בפסקנות: 'תגיד להם שיבדקו את המזוזות!'"

סגולתה של מזוזה וכוחו של צדיק

מזוזות, אך יש לנו שבעה דלתות! אמרתי לו שבדאי יקנה מזוזות ויקבען היכן שחסר, אך מלבד זאת שיבדוק גם את המזוזות הקיימות, כהוראת מרן שליט"א, ושלא יחכה עד שיחזור לביתו אלא ידאג שהבדיקה תיעשה כבר עתה. "לאחר כשבוע התקשר אלי ידידי כשהוא נפעם וסיפר לי בהשתאות אין קץ, שיום לאחר שהיינו בביתו של מרן הוא חזר לישיבת 'אור שמח', והרב שנכנס בבוקר ללמד, הודיע שהחליט לשנות את נושא הלימוד ולמשך השבוע וחצי הקרובים הם ילמדו לעומק את הלכות... מזוזה! הוא החליט להיענות לבקשתי ולא חיכה שישוב לביתו אלא טרח להתקשר לאוסטרליה ולהסדיר שיבדקו מזוזותיו. ואכן הרב שלו בדק את מזוזותיו ומצא ששתיים מתוך הארבע מזוזות שהיו לו - היו פסולות!

"לאחר כשנה מיום שהיינו אצל מרן הגר"ח שליט"א זכו הזוג לחבוק בן, ונקרא בשם נדב גבריאל נ"י".

(דברי שיח, מתוך ספר 'מעלות רבקה')

יכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך (דברים ו ט)

"בחורף התש"ע נכנסתי קמיה מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, עם ידיד בעל תשובה מאוסטרליה, שבא לחופשה בת ששה שבועות בארץ ישראל כדי ללמוד בישיבת 'אור שמח' בירושלים. יהודי זה התחתן כשנה וחצי לפני כן ועדיין לא נפקדו בבנים. ביקשתי ממרן שליט"א שיברכו, והוספתי ושאלתי מה יעשו והאם ישנה עצה.

"השיב לי מרן: 'שיבדקו את המזוזות'. אמרתי לו, כי ידידי אומר שהמזוזות בנות שנה וחצי בלבד והן נקנו אצל סופר יר"ש והוא בטוח בכשרותן. ושוב חזר מרן הגר"ח ואמר: 'שיבדקו את המזוזות'.

"שאלתי שוב: ואם יחזרו לביתם באוסטרליה ויבדקו המזוזות וימצאו שהן כשרות, מה יעשו אז? אמר לי הגר"ח בפסקנות: 'תגיד להם שיבדקו את המזוזות'. "כשיצאנו מבית מרן, היה ידידי קצת נבוך, כיון שהיה בטוח בכשרות המזוזות שלו. אך לאחר כמה דקות התעשת ואמר לי: 'כעת אני נזכר שיש לנו בבית ארבע

"הזדעזעתי ואמרתי לעצמי: איך יתכן שאתם מעירים לי ומוכיחים אותי, כאשר בבתי הכנסת שלכם אינכם מקפידים לשמור על הנאמר בשולחן ערוך!"

תוכחתו הנוקבת של הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל

שסללנו ב"ה מסילות ללבו וקיבל ע"ע לא לפתוח בשבת ולהימנע מגילוח בתער. "אחרי זמן נודע לנו שהיהודי חזר לסורו ושוב פתח את חנותו בשבת ומגלח בתער. באנו אליו לשאול אותו מה קרה ומדוע חזר לסורו. סיפר לנו היהודי שלא מזמן היה לו יום הזיכרון של אבא שלו, וידע מהמנהג ללכת להתפלל ביום הזיכרון. הוא התעניין איפה מתפללים, ואמרו לו יש בית הכנסת 'זכרון משה', שם יש מנינים כל הזמן.

"הלך היהודי להתפלל ב'זכרון משה' ונכנס לבית הכנסת באמצע שהציבור מתפללים, וראה ממול על הקיר שלט גדול שכתוב עליו: 'אסור לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה', ולמטה בתחתית השלט מצויין מקור האיסור בשולחן ערוך. וסיפר לנו: 'ליד השלט ראיתי יהודי פורט ומחליף דולרים לחברו ומשוחחים באמצע התפילה על שער הדולר וכו'. הזדעזעתי ואמרתי לעצמי: 'אתם כל הזמן באתם לשכנע אותי להפסיק לגלח בתער בצטטכם את איסור הגילוח מן השולחן ערוך! - איך יתכן שאתם מעירים לי ומוכיחים אותי, כאשר בבתי הכנסת שלכם אינכם מקפידים לשמור על הנאמר בשולחן ערוך! לכן חזרתי לגלח בתער ולפתוח בשבת ואינני מעונין לשמוע אתכם יותר!"

(ספר מראשית השנה)

ענפי חילול השם גם כן הם רבים וגדולים, כי הרבה צריך האדם להיות חס על כבוד קונו, ובכל מה שיעשה צריך שישתכל ויתבונן מאד שלא יצא משם מה שיוכל להיות חילול לכבוד שמים חס והלילה (מסילת ישרים פרק י"א)

הגה"צ ר' שלום שבדרון זצ"ל דיבר פעם בבהכ"ס 'זכרון משה', ודפק באמצע הדרשה על הסטנדר וצעק: "דעו לכם, שבשמים יתנו יהודים מ'זכרון משה' את הדין על חילול שבת וגילוח בתער!" ותיכף ומיד המשיך ר' שלום להסביר את עצמו ואמר: "אני וחברי ר' עזרא ברזל גילינו שיהודי אחד בשוק מחנה יהודה שיש לו מספרה מגלח בתער, והלכנו אצלו לקיים מצות 'הוכח תוכיח את עמיתך' כדי להשיבו למוטב ושלא יכשל ולא יכשיל אחרים בגילוח בתער. האיש היה טיפוס קשה ולא היה קל לשכנעו שיפסיק לגלח בתער, על כן נאלצנו לחזור ולשוב אליו מפעם לפעם כדי להמשיך לדבר על לבו אודות הענין. פעם אחת הוא התרגז ואמר שנמאס לו שמטרידים אותו בענין זה, ולכן הוא מזהיר שאם עוד פעם אחת נופיע אצלו לדבר על הענין הזה - הוא יפתח את החנות גם בשבת.

"לא נבהלנו מן האיום, המשכנו ובאנו שוב, וכמו שהבטיח פתח את החנות גם בשבת. לא התרשלנו, המשכנו לבוא. התאמצנו לשכנעו ולדבר על לבו עד

פניני הפרשה

סבי זצ"ל הגיע אל הכותל המערבי והתפלל להקב"ה שיתן לו רמז האם השידוך המדובר טוב לנכדו אם לאו. עוד הוא מדבר, ונייר שהיה מונח בין אבני הכותל התעופף ממקומו ונח בין רגליו...

על כוחה של תפילה פשוטה היוצאת מעמקי הלב

יכולה להביא גם לתוצאות שכאלו. הרי מקומו של הדף ההוא היה צריך להיות באחד ממתקני הגניזה, והקב"ה גלגל כך שהאדם שהחזיק בו לפני מי יודע כמה שנים, הניח אותו דווקא בין אבני הכותל כדי שבסופו של דבר כאשר יבוא הרב הרמן ויתפלל על השידוך יתעופף הנייר לעברו, ובדיוק ברגע שיצאה התפילה מפיו של הרב הרמן אמר השי"ת לרוח שתוציא את הפתק מן האבנים ותגלגלו לעבר המתפלל! ראו מה גדול כוחה של תפילה פשוטה היוצאת מעמקי הלב, וכך צריך כל אדם להתפלל אל ה' אפילו בדברים הפשוטים ביותר.

(הגר"י זילברשטיין שליט"א, בתוך ספר 'מה יצא הדבר')

אַתְחַנֵּן אֶל ה' (דברים ג כג)

הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל המשגיח דקמניץ סיפר, שבסבו הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן סייע לו רבות בתקופת שידוכיו, וכשהגיע פעם למצב שבו היה צריך להחליט לכאן או לכאן, נקט סבו בפעולה נדירה. הוא הגיע אל הכותל המערבי והתפלל להקב"ה שיתן לו רמז האם השידוך המדובר טוב לנכדו אם לאו. והנה עוד הוא מדבר, ונייר שהיה מונח בין אבני הכותל התעופף ממקומו ונח בין רגליו. הסבא מגביה את הנייר ורואה לפניו דף מתוך סידור ובו כתובות המילים, לא פחות ולא יותר, "וארשתוך לי לעולם וארשתוך לי בצדק ובמשפט בחסד וברחמים..." מיותר יהא כבר לציין שעוד באותו יום נגמר השידוך! הלקח שיש לנו ללמוד מכאן הוא, שתפילה אמיתית הבוקעת מעמקי הלב

השו"ת היומי

"באמצע הצלייה במנגל החשמלי נזכרנו שלא הטבלנו אותו..."

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

לגוי ולשאול אותו ממנו לשימוש, שאז אין חיוב טבילה בזמן שהכלי של הגוי, ואחר השימוש יקנה בחזרה ויטבילהו כדן. ואם אין גוי, יש עצה להפקיר בפני שלשה, אך יעויין בביאורים ומוספים למשנ"ב הוצאת 'דרשו' שהביאו מחלוקת בין פוסקי זמננו האם מועיל להפקיר את הכלי בזמן שממשיכים להשתמש בו.

שאלה: אנו באמצע צליית מאכלים במנגל חשמלי ונזכרנו ששכחנו להטביל את המנגל. האם מותר לסיים את הצלייה, או שחייבים להפסיק את הצלייה באמצע? **תשובה:** יש איסור להשתמש בכלי לא טבול, לכן אסור להמשיך את הצלייה במצב זה, אך כיון שאם יפסיק באמצע הצלייה יפסד המאכל, מה גם שאין מקוה קרוב בהשג יד, יש בזה עצה המבוארת בשו"ע סי' שכ"ג ס"ז, להקנות את הכלי

אז מה כדאי לדעת כשיוצאים לנופש בצימר

מושגים בסיסיים בהלכה. כל השאלות האפשריות המתעוררות בצימר.

ח. נרות שבת!!!! כשישנים בצימר אחד, ואוכלים באולם אחר, מתעוררת שאלה היכן להדליק נרות שבת?? למה שאני אענה, תבדוק אתה את הנושא... (אגב: זהירות!!!! צימר הוא מקום דליק, חמירא סכנתא מאיסורא...)

ט. ערסל או נדנדה!!!! נא לוודא שהם לא תלויים או כרוכים לעץ מחובר לקרקע... שאם כך אסור להשתמש בהם בשבת.

י. חדרי אירוח כאלו שיש בהם שירות נקיון ע"י עובדים זרים שנכנסים לחדר באמצע היום וכדו', צריך ליהרר מלהשאיר בקבוק מיץ ענבים פתוח... זה יכול להיות יין נסך.

יא. וסליחה שאני מתעלל ברגשותיך... אבל מה עם המזוזה? אתה כ"כ בטוח שהיא כשרה לכה"פ בדיעבד?? והקומקום, המיקרוגל והכיריים... מי ערב לך שלא הניחו שם משהו בש"י...? אז בשביל סוג השאלות הכ"כ בסיסיות האלו הפתרון הכי פשוט וטוב הוא פשוט לשכור צימר מיהודי חרדי וירא"ש (ויש כאלו לרוב) בפרט!!!! בפרט אם מדובר בגיבור כח שבאופן עקרוני עומד על כך שלא יהיה אצלו מכשירים אלקטרוניים פסולים בצימר. וכתוצאה מזה כצפוי זה מוריד לו בקהל הלקוחות באופן משמעותי... כאן המקום שלנו לחזק את ידיו בכל עוז ולפרנס דווקא אותנו... מגיע לו!!!! וגם לך מגיע צימר יהודי עם מזוזה מהודרת ועם צימר שנושא צורה יהודית...

יב. זה כבר בונוס, בשביל הנשים שמתפללות במקום - לבדוק בעוד מועד מה הם הרוחות של הצימר הזה, היכן הכיוון של ירושלים... לאן להתפלל...

יג. ליתר בטחון תברר מראש מתי מתחילה תפילת ערבית של שבת בישוב הזה, שאם יש שם מנין יחיד, ונניח שבקיץ הם מתפללים מקודם... הרי אתה נגרר אחריהם בקבלת שבות, ואסור לך לעשות מלאכה לאחר שהם אמרו ברכו... ואחרון אחרון ולא כ"כ חביב: זה כבר הערה נחוצה בעיקר למוסדות חינוכיים... כמו סמינרים או ישיבות שעושים שבתות גיבוש וכדו'... נא לוודא בקפדנות באופן שכל מערכות ה-DVD נעולות וסגורות באופן הרמטי, וכבר היו דברים מעולם, שנפילות רוחניות אירעו מתחת לאפם של הצוות הרוחני בעיצומו של מתנה מפוקח, והכל קרה כתוצאה ממחדל שלא לגמרי וידאו שהגישה האלחוטית חסומה במתחם זה... אז נא ונא!!!! לא להקל ראש בזה.

בספרי הדרכות לטוילים וכדו' ישנם רשימות עם מה צריך להצטייד לנופש ואת מה אסור לשכוח להביא כשהלכים לשבתות אירוח למיניהם בצימרים וכדו'... אז זהו!!! שהרבה פעמים כשמגיעים לכאלו מקומות מתעוררים גם רשימת שאלות הלכתיות שאיתם אף אחד לא מצייד אותנו מראש... לפניך רשימת כל סוגי הסיטואציות והספקות ההלכתיות שעוללות

תבין: אל תשכח כשהולכים לכאלו מקומות, הרי בעל צימר מכובד משתדל שהציוד הטכנולוגי של הצימר יהיה החדש והעדכני והמודרני ביותר, שכידוע: הטכנולוגיה החדשנית הזו גורמת כאב ראש לא קטן בפרט בנוגע להלכות שבת, ואם עד היום הכרת את זה משעורי חוה"מ תיאורטיים וחובבניים. הרי ברגע שהולכים לצימר אתה עלול בבת אחת לפגוש את כל השאלות האלו והפעם ממקום של הלכה למעשה.

- א.** עירוב!!!! תברר מראש מה מצב העירוב במתחם זה בפרט, ובכל הישוב בפרט... כי גם אם אתה בדרך כלל סומך על העירוב השכונתי. אל תשכח שאתה לא נמצא כעת בבית וגן... אתה נמצא במקום יחסית נידח שאין לו חזקת כשרות... ולא תוכל להיתמם שלא ידעתי שהעירוב שם לא שווה... מוקד העירוב: 054-8483320
- ב.** ישנם כיום ברזים משוכללים שברגע שאתה רק לוחץ אוטומטית נדלק הבוילר לחמם את המים וכדו'... נא לבדוק זאת ולודא שזה אכן מנוטרל לפני השבת.
- ג.** נא לוודא איזה מונה מים יש לצימר הפרטי שבו אתה נמצא, אם הוא דיגיטלי, הרי יכול להיות בו חשש חילו שבת.
- ד.** המיחם שבת, תבדוק שהוא בסדר, ישנם בעייתיים ואכ"מ.
- ה.** במקומות שכאלו לפעמים מתקנים תאורה חסכונית שיש לה חיישן שהיא נדלקת אוטומטית כשהאדם שחולף ונכבית מיד לאחמ"כ, צריך לודא קודם שזה מנותק.
- ו.** מקרר!!! נא לבדוק מראש איזה סוג מקרר יש לך. היום בעידן הדיגיטלי יש מקררים ממש בעייתיים... נא לברר זאת... (לפניך שני מוקדי בירור שעונים על שאלות בדקה ה-99 משמרת השבת - 072-2164422 ובד"ץ עדה"ח 072-2756800...)
- ז.** מזגן אינוורטר... מאוד הגיוני שזה יהיה המזגן המשוכלל שלך בחדר... רק תדע לקראת מה אתה הולך... אם יש לך בעיה עם זה... אז אני הכנתי אותך... שלא יהיו הפתעות...

"חברים יקרים.." השקט נשמר בדממה. כולם חיכו למוצא פיו של ג'ון, כשהאוויר הקר הנושב בגובה הרי האלפים מורגש היטב מבעד למעילי העור. "בשביל שנצליח במשימה, עלינו לעצור כאן לזמן מה"...

בין הזמנים - הזמן לעצור ולהתבונן | אהרן כהן

מטפסים גבוה יותר, החמצן נהיה דליל יותר, ובהתאם גם הרוח - ה'מצב רוח' שבתוכנו. לכך אני אומר, נשב קצת ונשחזר לעצמנו את הכל מההתחלה. ניזכר בקשיים שהיו. נצחק על ההחלקות שנפלנו בהן עד שלמדנו לטפס על השלג... ובעיקר - נסתכל על מה שכבר כן הספקנו לטפס".

כשהוא פוסק את פסוקו, סיים: "אחר כך, בכוחות חדשים ובמרץ בוער ורותח, נעשה את השלב האחרון והמכריע בדרך לכיבוש ה... אוורסט".

* * *

לומדי הדף היומי ציינו ברגש קודש מלאות ארבע שנים של לימוד הדף היומי במחזור הנוכחי. ארבע שנים של לימוד רצוף ועקבי, יום אחר יום, דף אחר דף, פרק אחר פרק, מסכת אחר מסכת. וכן - סדר אחרי סדר.

כלל קובעי העתים לתורה, מציינים כעת סיום תקופה של שגרה רגילה. קורה לפעמים שהשגרה שוחקת אותנו. קורה וישנם זמנים שקשה לנו קצת לשמור על השעה הקבועה. כי סוף כל סוף, בשעה זו אין שום מנהל או מעביד שעומד על גבנו. הדבר תלוי רק בנו ובעקביות שלנו.

'ימי בין הזמנים' בהם אנו עומדים, כשרובנו יוצאים לפחות במקצת מהשגרה, מהווים זמן מעולה לעצור ממרוץ החיים ולהתבונן, כל אחד עם ההסתכלות והמחשבות שלו. קרוב לוודאי שיש כאלו שינצלו את הימים הללו לעשות חשבון שזכר מצוה נגד הפסדה. האם הם בדרך הנכונה. מה ניתן לעשות שהלימוד יהיה יותר עקבי. אולי שיעור יעזור, ואולי דווקא חברותא. כנראה יהיו גם שיעזו לחשוב - אולי לימוד אחר יותר יספק אותי וכדומה.

אך ללא ספק, כל אחד ימצא עצמו מלא בהתרגשות דקדושה, וכתענוג ונחת, בין אם על הספק הלימוד של דף ליום עד לסיום מסכת אחר מסכת, ואם על לימוד של נושאים בהלכה או מסכתות בש"ס, כל אחד לפי סדר לימודו; וכולם יחד, כאחד, יתמלאו בשמחת התורה על שזכינו להיות מחוברים בקשר יומיומי לתורה.

בהודיה לה' יתברך על מה שזכינו עד היום, ובבקשה ובתפילה על העתיד, נמשיך כולנו יחד בכוחות חדשים באש קודש בוערת בהמשך הדרך בקביעות עתים לתורה מידי יום ביומו חוק ולא יעבור.

"לעצור!" נשמעה ההוראה בנחרצות. מה קרה? משהו קרה? ניסו כמה לברר. "עכשיו כולם עוצרים ומתיישבים לנוח". נשמעה התשובה מפי ג'ון, יחד עם ההוראה המפתיעה: "תיהנו מהנוף".

הם היו קבוצת אנשים שמה שאיחד אותם היה - רצונם לכבוש את ה'אוורסט'. להגיע לפסגתו של ההר הגבוה בעולם. אם כי קבוצות רבות רצו להגיע לפסגה, אך להם היה יתרון משמעותי: הם זכו להימנות בקבוצה של ג'ון.

ג'ון נולד באוורסט. זה היה הכינוי שדבק בו, ולא בחינם. עשרות, אם לא מאות פעמים טיפס ועלה את הדרך הלא סלולה עד לפסגת ההר. כך שכולם ידעו: להיות בקבוצה של ג'ון. זה אומר - לכבוש את האוורסט.

אם עצם ההעפלה על ה'אוורסט' אינה מדברים הקלים, הרי כשמדובר בחברי הקבוצה של ג'ון - ודאי לא. בנוסף לסכום הלא קטן שעל כל אחד להיפרד ממנו מראש בשעת הרישום, ידוע היה ג'ון כאחד שאינו עושה הנחות או נותן פינוקים. אצלו - טיפוס זה טיפוס. כולם חייבים לעמוד בקצב שלו. מי שלא מצליח, שיסתדר... וכבר היו דברים לעולמים.

פניהם של כולם אמרו פליאה והשתוממות. אף אחד לא קלט מה קרה. טרם החשיך היום. עדיין לא הגיע הזמן להצטנפות בשקי השינה למנוחת לילה קרירה. ג'ון נעמד. "חברים יקרים". השקט נשמר בדממה. כולם חיכו למוצא פיו. האוויר הקר הנושב בגובה הרי האלפים מורגש היטב מבעד למעילי העור. "בשביל שנצליח במשימה, נעצור כאן לזמן מה". קולות הלחישה הושתקו מיד. "נשב ביחד ונסתכל לעמק התלול התהומי. לשם הגענו עם התרמילים והציוד ומשם יצאנו למסע..."

"אבל למה? לא חבל על הזמן?" נשמעו קולות רוטנים, מאלו המעוניינים להגיע למעלה ולהיות כבר אחרי.

"כולנו פה", המשיך ג'ון בעודו מעביר מבטו על החברים, "הגענו מכאן, מלמטה" - הצביע לעבר נקודת היציאה שכבר בקושי נראתה - "במלוא המרץ והמוטיבציה להיות מאלו הזוכים ומצליחים לכבוש את ההר. אבל מניסיוני אני יודע, והרבה פעמים ראיתי את זה..."

כשהוא לוקח נשימה ארוכה עם נשיפה של הבל חם, המשיך: "שככל שאנחנו

שבח מוגזם שעלול להביא לנזק - גם הוא כלשון הרע ייחשב

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

עמו בטעות או ימנו אותו למשרה שאינו מתאים וראוי לה. ואף הוא עצמו ניזק מכך שחושב את עצמו כאדם חשוב ובא לידי גאווה. והגר"נ קרליץ (חוט שני שמירת הלשון עמ' שנב) הביא את דברי הג"ר אלחנן וכתב שנכונים הם להלכה, ורק דחה את ראייתו.

מכך עולה שאלה מעניינת: האם מי ששמע וקיבל את דברי השבח הללו עובר באיסור קבלת לשון הרע...? בחדושים ובאורים (פאה סי' א ס"ק י) כתב בזה, שלמרות שהדיבור אסור משום לשון הרע, מכל מקום אין איסור בקבלתו, משום שסוף סוף אין אלו דברי גנאי אלא דברי שבח. [ולענין רכילות, ראה לקמן ח"ב כלל ה ס"א].

בסעיף ג' (כלל ט' מהלכות לשון הרע) כותב החפץ חיים כי יש לאדם להיזהר מלשבח את חברו בשבח הבא לידי הפסד. כגון אורח שייצא ברחוב העיר ויפרסם לכל את אשר גמלו בעל הבית טובה באכילה ושתיה וכו', כי על ידי זה יתלקטו אנשים ריקים ויסורו אל בית בעל הבית ויכלו את ממונו. דוגמה נוספת הוא מזכיר - אם אחד השיג הלוואה מאת חברו ומפרסם לכל את גודל טובתו, על ידי זה מצוי הוא שיתקבצו אליו אנשים רעים ואינו יכול להשטט עצמו מהם. בביאורים ומוספים מביאים אופן נוסף שבו עובר אדם על איסור לשון הרע בכך שהוא משבח את חברו: אדם שמגדיל את מדרגת חברו יותר מכפי האמת, כתב הגר"א וסרמן (קובץ הערות באורי הגדות סי' ח אות ט, קובץ מאמרים ח"א עמ' נט) שעובר באיסור לשון הרע, שהרי הוא גורם בכך לנזק, כגון שישתדכו

המוסר היומי

"מדבר שקר תרחק" - מדוע לא כתוב 'תשמר'?

מתוך הנלמד השבוע בתוכנית קנין חכמה:

וְיֵשׁ עוֹד אַחֲרֵיהֶם שְׁחָלִים קוֹל מְחֲלֵי הַרְאִשׁוֹנִים, שְׂאִינָם קְבוּעִים כָּל כֶּךָ בְּשִׁקְרָה, אֲלֵא שְׁלֵא יְחוּשׁוּ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְאִם יִזְדְּמֶנּוּ לָהֶם יִאֲמְרוּהוּ, וּפְעָמִים רַבּוֹת יִאֲמְרוּהוּ דְרַךְ שְׁחֹק אוֹ כִּיּוֹצֵא בְּזָה בְּלֵא כְּנָנָה כְּעָה. וְאִמְנָם הִתְחַם הוֹדִיעֵנו שְׁכָל זֶה הוּא הַפֶּךְ רְצוֹן הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא וּמִדַּת חֲסִידָיו, הוּא מֵה שְׁכָתוֹב: דְּבַר שִׁקְרָה שְׂנֵא צְדִיק. וְהוּא מֵה שְׂבָאָה עֲלָיו הַאֲזָהָה: מְדַבֵּר שִׁקְרָה תִּרְחַק; וְתִרְאָה, שְׁלֵא אָמַר: מִשִּׁקְרָה תִּשְׁמַר, אֲלֵא: תִּרְחַק, לְהַעִיר אוֹתָנוּ עַל הַתְּרַחֵק הַגָּדוֹל וְהַבְּרִיחָה הַרְבֵּה שְׁצָרִיךְ לְבָרַח מִזֶּה.

הַשִּׁקְרָה, הוּא חֲלֵי כַע גִּתְפִּשֵׁט מֵאֵד מֵאֵד בְּכַי הַאֲדָם. וְאוֹלָם מְדַרְגוֹת מְדַרְגוֹת וְשׁ בּוֹ. וְשׁ בְּכַי אֲדָם שְׂאִמְנוּתָם מִמֶּשׁ הִיא הַשִּׁקְרָנוּת, הֵם הַהוֹלְכִים וּבוֹדִים מִלְבָּם כְּזָבִים גְּמוּרִים לְמַעַן הַרְבוֹת שִׂיחָה בֵּין הַבְּרִיּוֹת, אוֹ לְהַחֲשֵׁב מִן הַחֲכָמִים וְיִוֹדְעֵי דְבָרִים הַרְבֵּה, וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר: תוֹעֵבֵת ה' שִׁפְתֵי שִׁקְרָה; וְכִבֵּר גָּזְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל: אֲרַבַּע פְּתוֹת אֵינָן מְקַבְּלוֹת פְּנֵי הַשִּׁכְנִיָּה, וְאֶחָד מֵהֶם פֶּת שִׁקְרָנִים. וְיֵשׁ אַחֲרֵיהֶם, קְרוֹבִים לָהֶם בְּמִדְרָגָה, שְׂאִין אִמְנוּתָם בְּכַךְ, אֲבָל גְּבוּאָם לְסַפֵּר דְּבַר מֵה, יַעֲרְבוּ בָהֶם מִן הַשִּׁקְרָה כְּמוֹ שְׂיַעֲלֶה עַל רוּחָם, וְיִתְרַגְּלוּ בְּזֶה עַד שְׂשֵׁב לָהֶם כְּמוֹ טִבַּע. הוּא מֵה שְׁהַנְּבִיא מִצְטַעַר וְאוֹמַר: לְמַדּוֹ לְשׁוֹנָם דְּבַר שִׁקְרָה הַעֲנֶה נִלְאוּ.

[מסילת ישרים פרק יא]

הרב אדלשטיין הזמין אותי לעצרת הודיה ברמת השרון. כשהגעתי, פנה אלי הגבאי: "לא נהוג שרבנים נושאים כאן דרשות, תוכל לעשות סימפוזיון, ערב של שאלות ותשובות". עליתי לבימה ואמרתי: "דרשה אינכם רוצים לשמוע, אבל סיפור אתם מוכנים?"

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על כוחה של תפילה

וְאֶתְחַנֵּן אֶלֶּה (דברים ג, כג)

היש לנו מושג בפעולת התפילה, איך יכולה היא להעביר רוע הגזירה? הן אלו דברי הספורנו (בראשית י"ח, י"ב): "ותצחק שרה בקרבה לאמור, אחרי בלותי היתה לי עדנה" – "שחשבה שהיה דבר המלאך ברכת נביא בלבד, כעניין אלישע [שברך האשה השונמית בן (מלכים ב', ד', ט"ז)]. לא נבואה ושליחות ה' יתברך. וחשבה, שלא יושג זה בזקנים בברכת שום נביא. כי אמנם להשיב הבחרות אחר הזיקנה, הרי הוא כתחיית המתים, שלא תהיה זולתי במצוות ה' פרטית, או בתפילה משגת חן מאיתו!"

מרעיש – תפילה פועלת יותר מברכת נביא! הלא נראה – היו שש ערי מקלט וארבעים ושמונה ערי הלויים, שקלטו גם הן את הרוצחים בשגגה, שישבו בהן עד מות הכהן הגדול. ואמותיהן של הכהנים הגדולים היו מספקות לגולים מחיה וכסות, כדי שלא יתפללו על בניהן שימותו (מכות י"א, ע"א) – יש להניח, שהכהן הגדול לא היה נער. בגיל העמידה היה. ואמו, ישישה. הדרכים באותה עת, דרכי עפר. והתחבורה, בעגלות ובחמורים. הרי לך עיסוק לאימו הישישה של הכהן הגדול – להטלטל בדרכים בין חמישים וארבע נקודות ישוב מצפון הארץ ועד דרומה, כדי לספק לרוצחים בשגגה מחיה וכסות, כדי שלא יגרמו בתפילתם למות הכהן הגדול!

מה יכולה תפילה לפעול! ומדוע תפעל, במה חטא הכהן? "שהיה להם לבקש רחמים על דורם ולא בקשו!" מה יכולה תפילה לפעול! שלא תהיה תאונה בעם ישראל! ותפילה

רוצים אתם לדעת מה כוחה של תפילה, איך שלא נאמרת וממי שלא נאמרת? בואו וראו מה שאמרו (נדרים פ"א ע"א), מפני מה אין מצויים תלמידי חכמים, לצאת תלמידי חכמים מבניהם? לפי שאין מברכים בתורה תחילה. לא מובן: למה אינם מברכים לפני לימודם, ומדוע זה עונשם? ומי יזכה לבנים ת"ח, האם עם הארץ שאינו לומד כלל? האם נעלה הוא מהחכם שלומד אך אינו מברך? מחרוזת של תמימות! ופרש רש"י (והובא ב"בית יוסף" (ארח חיים, מ"ז, א') [שהדברים אמורים לשבחם של החכמים! כה עוסקים הם בתורה, מדברים בה בשבתם בביתם ובלכתם בדרך ובשכבם ובקומם, כל מעייניהם בה, [וכדברי התוספות (סוטה כ"א, ע"א): "סתם תלמיד חכם תורתו אומנותו, ועוסק בה ומהרהר בה כל שעה ואינו הולך ארבע אמות בלא תורה"]. עד כדי כך, שכל לימודם ברצף אחד, ואינם זוכרים לברך ברכת התורה! אז מדוע מענישים אותם באופן כה נחרץ, שבניהם לא יהיו תלמידי חכמים? לא מענישים אותם! אבל מה לעשות, הם לא התפללו! כי אילו היו מברכים ברכות התורה, היו מבקשים בה: "ונהיה אנחנו וצאצאינו לומדי תורתך", והיתה תפלתם מקובלת. ועכשיו, שלא בקשו, לא קבלו – אבל שאר היהודים, אמת, אינם לומדים בכזה עיון ודבקות ורצף, אבל מברכים ברכות התורה, ומבקשים בה על בניהם, ותפילתם נשמעת! כחה של תפילה, ונוראות העדרותה!

איני יודע כמה זוכרים, אבל איזו עליצות, איזה שחרון כח, היו אחרי מלחמת ששת הימים, בשנת תשכ"ז. התרחבנו מן הסואץ ועד למבואות דמשק, שבנו אל הכותל המערבי, קבר רחל ומערת המכפלה. המדינה המצוממת היתה לפתע כבלון ענק, עד שמלחמת יום הכיפורים תקעה בו סיכה. הכלל, הרב אדלשטיין הזמין אותי לעצרת הודיה ברמת השרון, בבית כנסת שבשכונת אנשי צבא קבע. נסעתי.

כשהגעתי, פנה אלי הגבאי: "לא נהוג שרבנים נושאים כאן דרשות". אז בשביל מה באתי? "תוכל לעשות סימפוזיון, ערב של שאלות ותשובות". ולהיות מותקף כל הערב. לא, תודה.

עליתי לבימה, ואמרתי: "דרשה אינכם רוצים לשמוע. אבל סיפור, אתם מוכנים?" כן, סיפור כן.

פתחתי ואמרתי: "בפוזנא, עירו של רבי עקיבא איגר זצ"ל, נעצה ההשכלה טלפיה, סחפה רבים, וערערה אמונתם של אחרים. בין הנפגעים היה בעל התקוע הותיק. משרבו הרינונים, העבירו הרב ממשרתו. התאונן בפני מושל העיר: בשביל שאני שוחר קדמה פסלני הרב מלתקוע בשופר, למרות שאני שומר תורה ומצוות! הסכים המושל שנעשה לו עוול, ושלח לקרוא לרב העיר. הגיע ונשאל לפשר ההדחה.

"נענה הרב: 'אדוני המושל, אדם זה כפוי טובה! לא זו בלבד שלא הדחתיו, עוד העליתיו בדרגה! יאמר נא המושל, איזהו היום הקדוש ביותר ליהודים?' "גם המושל ידע: 'יום הכיפורים'.

"ובכן, ידע המושל: יום הכיפורים הוא הקדוש ביותר, והשעה הקדושה בו ביותר היא עם צאתו. מגיעים אז לפסגה, בתפלת הנעילה. ובסיומה, בפסגת הפסגות, תוקעים בשופר. ובתקיעה זו אנו מכבדים אותו!"

"התפעל המושל, בקש אלף סליחות והתנצל אלף התנצלויות שהטריח את הרב בשל נרגנותו. קרא לתוקע המודח והוכיחו על כפיות טובתו: 'לא סיפרת לי שמנוך לתקוע בסיום התפילה החשובה ביותר ביום צומכם!'

"הלה לא ידע האם לצחוק או לבכות. ומה, האם יסביר לגוי שתקיעות ראש השנה מצוה מן התורה והתקיעה בסיום הצום אינה אלא מנהג? הגוי לא יבין זאת. בחר לענות: 'אין מה להשוות! בראש השנה תוקעים מאה קולות, ובסיום יום הכיפורים תקיעה אחת בלבד! זאת, יבין גם הגוי.

"הבלים! חתם המושל את השיחה. 'השופר בידך, תקע בו כמה שתדעה...' "אף אני כן", הודעתי להם. "אני על הבימה והמקורפון בידי, אדבר כרצוני..." חייכו, הסכימו.

אמרתי: "כשגייס משה רבינו עליו השלום לוחמים למלחמת מדין, גייס שלשת אלפים לוחמים מכל שבט. אלף למלחמה, ואלף לתפקידי עורף, שמירה על הכלים, ואלף לתפילה (במדבר רבה כ"ב, ב'). ויש לי שאלה: לצבא, לחזית ולעורף, צריכים לגייס חיילים, אבל לתפילה, שיתפללו הורי הלוחמים, נשותיהם ובניהם! חסרים מתפללים? ובדור דעה, בו כולם יראים ושלמים! "אלא להורות לנו, שגם המתפללים הם לוחמים!"

"ויותר, הם עיקר המלחמה! שמעון ולוי עלו על שכם והרגו בה כל זכר כנקמה על מעשה דינה. הלך יעקב אבינו ומסר את שכם ליוסף, כמתנה. כי שלו היא: "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" (בראשית מ"ח, כ"ב), "היא חכמתו [תורתו] ותפילתו" (רש"י). הם נלחמו, ויעקב אבינו הגן עליהם בתורתו ובתפילתו. ולא שלהם היא, אלא שלו!"

"לא תספרו לי", אמרתי. "אני יודע שיעדו את כל שדרות רוטשילד בתל אביב, ואת כל שדרות קרן קיימת, כבית קברות זמני לשלושים אלף הרוגים. "מה גרם לנצחון המופלא? תורתם ותפילתם של בני הישיבות הקדושות!" ירדתי מהבימה, והגבאי אמר לי: "נצחת!". "אה", עניתי, "התפללתי!"

(מתוך 'הגדת' אלול וראש השנה)